

ÖDÜLLÜ PEYZAJ FOTOĞRAFLARINA ANALİTİK BİR YAKLAŞIM

Esra ÖZHANCI¹
Hasan YILMAZ²
Hanifi TEKİN³

Öz: Farklı peyzaj tipleri, birbirinden farklı unsurları ve değerleri ifade eder. Bir peyzaj; yalnızca ekolojik, sosyolojik ve ekonomik bir değer ifade etmez, bunların yanında görsel ve estetik değerlerin de oluşturduğu bir bütündür. Görsel peyzaj kalitesi, algı çalışmaları yolu ile üzerinde durulan bir konudur. Bu çalışmada ise, konuya farklı bir açıdan yaklaşılmaya çalışılmış, fotoğraflara yansıtılan peyzajların görsel kalitesi üzerinde durulmuştur. Fotoğraf bilim ve sanat için önemli bir veri, zaman zaman da çok sayıda endüstrinin kullandığı bir pazarlama aracıdır. Evrensel bir sanat dalı olan fotoğrafçılık, çok sayıda profesyonel ya da amatör insan için bir uğraş alanıdır. Bu nedenle çok sayıda uluslararası fotoğraf yarışma düzenlenmektedir. Uluslararası Fotoğraf Ödülleri Yarışması (IPA) uluslararası fotoğrafların değerlendirildiği ve sıralamaya tabi tutulduğu bir organizasyondur. Bu yarışmanın bir kategorisi de doğa ve güzel sanatlar kategorileridir. Doğa fotoğraflarının malzemesi çoğunlukla peyzaj, özellikle doğal peyzaj veya onun yakın bir taklididir. Yarışma ödülleri galericiler, fotoğraf editörleri, yönetmenler, sanat koleksiyoncularından oluşan bir jüri tarafından verilmektedir. Yani değerlendirme, alanında uzman ve aynı zamanda sanatçı kişilerce, bir takım teknik ve estetik ilkeye dayalı olarak yapılmaktadır. Bu çalışmada, 2004-2008 yılları arasında profesyonel kategoride yarışan ve dereceye giren fotoğraflar kullanılmış, fotoğraf sayısının çokluğu nedeniyle çalışmada yer verilebilecek sayıda fotoğraf ele alınmıştır. Fotoğrafların seçimi uzman grup tarafından yapılmıştır. Fotoğraflar güzel sanatlar ve doğa kategorilerinin, peyzaj alt kategorisinde ödül almış fotoğraflardır. Bu bağlamda görsel peyzaj parametreleri ile ilişkilendirme yapılarak beğenilen, tercih edilen peyzajların niteliksel çözümlemesi yapılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Peyzaj, Fotoğraf, Görsel Peyzaj.

1 Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü.
eoZHanci@atauni.edu.tr

2 Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü.
hyilmaz@atauni.edu.tr

3 Art Editör, İstanbul

1. Giriş

1.1. Fotoğraf ve Fotoğrafçılık

Günümüzde adeta büyük bir sanayi dalına dönuşen ve şirketler bazında milyar dolar sermaye ile ifade edilen fotoğraf, asırlar önce çeşitli bilim adamlarının çalışmalarıyla başlayan, uzun bir serüvenin sonunda ortaya çıkan ve XIX. yüzyılın en dikkat çekici buluşlarından biridir (Kanburoğlu, 2010: 21). Fotoğraf, 20. yüzyılın başlarında meşru bir sanat biçimi olarak kabul edilmiş olsa da, küçük görülmüştür. Gerçek ne olursa olsun fotoğrafçılıkla tanışmanın algı ve görsel kültürümüz üzerinde önemli bir etkisi olmuştur (Ostrow, 2010: 61).

Neden fotoğraf çekeriz? Fotoğraf bir kanıt, tanımlama ve olayların diyagramıdır. Kamera görsel bilgisayarımızdır. Fotoğraf güçlü bir propaganda ve ikna aracıdır. Fotoğrafçının açıklamayı tercih ettiği bir gerçek halkasıdır (Langford, 2010:1).

Yüz elli yılı aşkındır fotoğraf görüntü elde etmeninen popüler ve enyaygınaracıolmuştur (Becker, 2001:11395). Fotoğrafta göz algılanmanın ilk durağıdır ve her görüntü deşifre edilmiş bir yaşam kesitidir, akıp giden zamana müdahale ederek yaşamın çerçevenmesidir (Coşkun et al:121). Fotoğraf farklı amaçlarla, basın, mimari, sanayi vb. çok sayıda alanda kullanılmakta, fotoğraf endüstrisi birçok alanda kendini göstermektedir. Mimari fotoğrafçılıkta tüm binaların ve bina dış ve iç bölümleri fotoğrafları hakimdir, ama alan yakın bina detayları fotoğrafları ve hatta köprüler, kuleler, kemerler, heykeller, duvarlar ve anıtlar gibi diğer yapıların fotoğraflarını içerir (Dubois, 2007:325).

Teknik fotoğrafçılık çok geniş bir yelpazede teknikleri, uygulamaları, disiplinleri ve endüstrileri kucaklayan geniş biralandır (Kinsman, 2007:620). Fotoğraf çekerken, film ve makine ile birlikte gerekli diğer önemli etken de ışıktır. Işık konuyu ortaya çıkarır, fotoğrafa boyut kazandırır, gölge ve aydınlık bölgeleri oluşturur, rengi ortaya çıkarır. Doğal ve yapay olmak üzere iki tipi olan ışığın, dört ana özelliği söz konusudur; Işığın yoğunluğu, Işığın yönü, Işığın rengi, Işığın kontrastı. Ayrıca ışığın doğada ya da suni bir biçimde elde edilmiş 3 ana formu vardır; Direkt ışık, Yansıyan ışık, Filtrelenmiş ışık (Kanburoğlu, 2010: 165-168).

Nispeten daha az ışık olduğu için, gece fotoğraf çekmenin gündüz fotoğraf çekmekten daha sınırlıve hem dedaha zorlu olduğu düşünülebilir. Ancak, gece ve alaca karanlıkta fotoğraf, olağandışı, yaratıcıve bilimsel ilginç görüntüleme için birçok fırsat sağlar (Malin, 2007: 577).

2. Peyzaj Tipleri ve Görsel Peyzaj Kalitesi

Peyzaj kendisini oluşturan doğal ve kültürel elemanların durumuna göre genellikle doğal ve kültürel peyzaj olmak üzere ikiye ayrılır. Doğal peyzaj insanın hiç değiştirmediği ya da çok az değiştirdiği, kendi doğal düzenini koruyabilen alanların görünümüdür. Kültürel peyzaj ise insanların doğayı çeşitli amaçlarla kullanmaları sonucu ortaya çıkan peyzaj biçimidir (Koç ve Şahin,

1999: 13). Bu peyzajlar kendi içinde farklı peyzaj tipleri şeklinde ortaya çıkmaktadırlar. Bunlar; tarımsal peyzaj, orman peyzajı, dağ peyzajı, su kıyısı peyzajı, çöl peyzajı ve vadi peyzajı gibi peyzajlardır. Farklı karakteristikler içeren bu peyzajlar, insan algısı ve psikofiziksel süreçler üzerinde de farklı etkilere sahiptirler.

Peyzajın görsel estetik kalitesi ise, belirlenecek çevresel bölgeler ve tercih edilecek taraflar olduğu sürece insanları ilgilendiren bir şey olmuştur. En temel hayati ihtiyaçlar önde geldiğinde, peyzajın estetik kalitesinin daha az önemli olduğu iddia edilebilir. Fakat en eski uygarlıklar bile yeme, içme ve barınma ile doğrudan ilgili peyzaj niteliklerini değerlendirdiklerini göstermişlerdir (Daniel, 2001: 269). Avrupa’da ekolojik değerler politik gündemde uzun zamandır yer tutarken (Rio deklarasyonu) görsel kalite daha az ilgi görmüştür. Ancak Avrupa Peyzaj Sözleşmesiyle değişim meydana gelmiş, ekolojik fonksiyonları da içeren görsel, kültürel ve sosyal peyzaj kalitesi anlayışı ile entegre bir peyzaj bakış açısı gelişmiştir. Peyzaj çalışmalarında entegrasyonun önemi ve zorluğu çok sayıda çalışmada vurgulanmıştır (Tress et al., 2005: 177, 2007: 374; Fry et al., 2009: 933).

20. yüzyılın ikinci yarısında ve özellikle son yıllarda, konu ile ilgili çok sayıda çalışma yapılmıştır. Uzman ve/veya katılımcı değerlendirmelerine dayalı olarak yapılan çalışmalarda (Clay ve Daniel, 2000 ; Tahvanainen, vd., 2001; Ikemi, 2005; Fry et al., 2009; Tempesta, 2010; Özhanç, vd, 2012), çok çeşitli tiplerdeki peyzajlar üzerinde çalışılmıştır.

3. Materyal ve Yöntem

3.1. Materyal

“Uluslararası Fotoğraf Ödülleri” bugün fotoğrafçılık dünyasının kapsamlı yarışmalarından biridir. Küresel ölçekte, profesyonel, profesyonel olmayan ve öğrenci fotoğrafçılar için her yıl düzenlenen bir yarışmadır. Ödüller galericiler, fotoğraf editörleri, yönetmenler, sanat koleksiyoncularından oluşan bir jüri tarafından verilmektedir.

Bu çalışmada Uluslararası Fotoğraf Ödülleri Yarışması (IPA) fotoğrafları (Anonim, 2011) üzerinde değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmada seçilen fotoğraflar 2004-2008 yılları arasında profesyonel kategoride yarışan ve dereceye giren fotoğraflardan bir bölümüdür. Fotoğraflar güzel sanatlar ve doğa kategorilerinin, peyzaj alt kategorisinde ödül almış fotoğraflardır. Dereceler, çoğunlukla tek bir kare fotoğrafa değil, sanatçının bir seri fotoğrafına aittir.

3.2. Yöntem

Çalışmada; bu fotoğrafların niteliksel ve niceliksel açıdan değerlendirilmesi, peyzaj mimarlığı çalışmalarına nasıl katkı sağlar? İyi fotoğraf aynı zamanda yüksek bir peyzaj değerini ifade eder mi? Yoksa fotoğrafta tercih edilen ışık özellikleri, sanatçının kullandığı teknikler, bundan bağımsız bir değeri mi ifade eder? Sorularına yanıt aranmıştır. Bu bağlamda öncelikle beğenilen, tercih edilen peyzajların niteliksel çözümlemesi yapılmıştır.

Ayrıca fotoğraflar, uzman grup tarafından içerdikleri tasarım öğeleri ve manzara güzelliği parametreleri (ışık, vurgu, uyum, renk, ilginçlik, yansıma, hareketlilik, çeşitlilik, canlılık vb.) ve peyzaj tipleri açısından değerlendirilmiştir. Çalışmanın yöntemi, temelde Daniel ve Boster (1976)'e ait olan Manzara Güzelliği Değerlendirme Yöntemine (Scenic Beauty Estimation) dayanmaktadır.

3.3. Bulgular

2004 yılının güzel sanatlar kategorisi- peyzaj alt kategorisi 1.'lik ödülünü alan fotoğraflar, J. Bennett Fitts'in fotoğrafları olmuştur. Sanatçının "Golf" adını verdiği fotoğraflar, gece ışığında çekilmiş, golf sahası peyzajını anlatmaktadır. Görüntülerde tek açıdan ışık kaynağı kullanılarak, sadece vurgulanmak istenen bölgeler aydınlatılmıştır. Belli bölgeler aydınlatılarak, Bennett Fitts atıldığı için istenilen objeler ön plana çıkmıştır. En fazla iki rengin hakim olduğu görüntülerde oluşturulan gölgeler resimlere hareket katmaktadır. Az ışıkta tripot ile yapılan çekimlerin oldukça net ve algısı kolay olduğu görülmektedir. *Işık ve vurgu* ana öğelerdir (Şekil1).

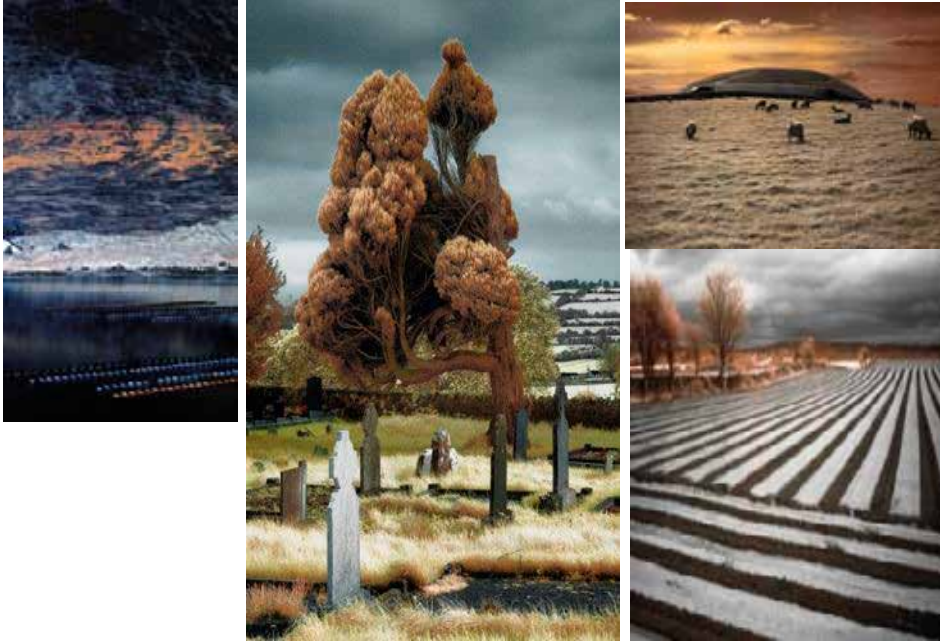

Şekil 1. 2004 güzel sanatlar kategorisi- peyzaj alt kategorisi, 1. J. Bennett Fitts, "Golf"

Aynı kategoride 3.'lük ödülünü alan fotoğraflar, Michael Sullivan ve "IR-Land Study #38". Görüntülerin IR çekildiği görülmektedir. IR kamera üzerinde kompakt bir şekilde IR ledler bulunduran cctv kameradır. Işık şiddetiyle ters orantılı olarak direnci azalan bir sensör kullanılarak IR ledlerin aydınlık seviyesi belli bir değer altına düştüğünde yanması sağlanır. İnsan gözünün göremeyeceği aydınlık seviyelerinde görüntü alabilmesi nedeniyle birçok

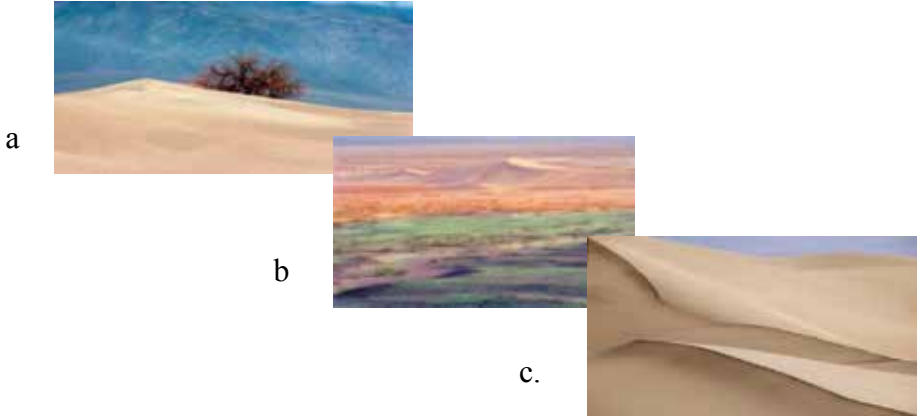
alandaki kullanılmaktadır. Doğal ışıkla yapılan çekimler, filtrelerle desteklenmiştir. Renk geçişleri azaltılarak kontrast görüntüler oluşturulmuş. Işığın geliş açısının çok iyi kullanıldığı görülmektedir (Şekil 2).

Farklı peyzaj parçalarından oluşan fotoğraflar, birinde *ilginç* görüntüler sunan bir soliter ağacın yer aldığı bir mezarlık anlatırken, bir diğerinde bir tarımsal peyzaj görüntüsü ve sunduğu farklı *renk harmonisini* anlatmaktadır. Deniz görüntüsünün yer aldığı bir fotoğrafta gökyüzü ve kıyının içi içe girmiş birlikteliğini ve *uyumunu* gözlemlemek mümkün olmaktadır. Bir başka görüntüde; çayırda otlayan hayvanlar güneşin önünde aydınlanmaktadır. Renk, ışık ve biçim bakımından dikkat çekici bir uyum görünmektedir.

Şekil 2. 2004 güzel sanatlar kategorisi- peyzaj alt kategorisi, 3. J. Michael Sullivan, "IR-Land Study #38"

Joe Bell'in "Mesquite" ve "Ibex" , Alan Geller'in "Angle of Repose" fotoğraflarda hakim görüntünün çöl kumulları olduğu gözlemlenmektedir. Bu görüntülerde, objelerden çok *renklerin ve ışığın* dansı görülmektedir. Yumuşak renk geçişleri muhteşem sergilenmiştir. Pozlanma iyi yapılarak, çok temiz renkler yakalanmıştır. Çekim tekniği ile yoğun ışıktaki sert gölgelerden kurtulmanın en iyi örnekleri verilmiştir (Şekil 3).

Şekil 3. 2004 doğa kategorisi- peyzaj alt kategorisi ödülleri; 1. Joe Bell, "Mesquite"(a), 2. Joe Bell, "Ibex"(b), 3. Alan Geller, "Angle of Repose"(c)

2005 güzel sanatlar kategorisi- peyzaj alt kategorisi 1. lik ödülünü Tim Simmons, "Intervention" adlı fotoğrafları ile almıştır. Yine gecenin ve onu bölen beyaz bir ışığın ana unsur olduğu fotoğraflar, ağırlıklı olarak *doğal peyzaj* unsurlarını barındırmaktadır. Uzun süreli pozlanma ile yapılan gece çekimlerine netlik ve renk yakalama anlamında çok iyi örnekler verilmiştir. Işık kaynağı çok iyi saklanarak doğal bir atmosfer sağlanmış, yüksek piksel renkleri ve detayları ortaya çıkarmıştır (Şekil 4).

Şekil 4. 2005 güzel sanatlar kategorisi- peyzaj alt kategorisi 1. lik ödülünü Tim Simmons, "Intervention".

John Huet'un "ROAD TRIP" serisi bir yol çalışmasıdır. Kıvrılıp, bükülüp, ufka ulaşan yollar ve zaman zaman ayçiçeği tarlaları göze çarpmaktadır. Bu fotoğraflarda yine az sayıda *renğin hakimiyeti* ve doğanın yumuşak geçişleri görülmektedir. Gökyüzünde ise güneşin ve bulutların ritmi, adeta izleyeni içine çekmektedir (Şekil 5).

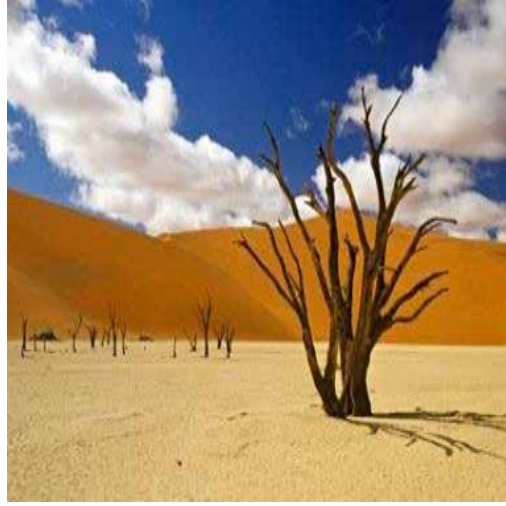
Şekil 5. 2005 güzel sanatlar kategorisi- peyzaj alt kategorisi ödülleri; 2.'si aynı zamanda, doğa kategorisi 1.si John Huet, "ROAD TRIP"

Chad Ress'in "Goal" adlı çalışması adeta bir *ışık* ve yalnızlık resmidir. Görüntüde hiç insan olmamasına karşın, fotoğrafa yeni bitmiş bir müsabaka sonrası, futbol sahasının boşluğu yansımıştır. Arka fonda yer alan koruluk, bu sahayı doğa ile bütünleştirmiştir (Şekil 6).

George Lepp'in "Namibian Pan" adlı çalışmasının bir önceki "goal" adlı fotoğrafla niteliksel olarak değil nicelik olarak benzeşmektedir. Kalenin yalnızlığı, burada bir çöl bitkisinin yalnızlığına dönüşmektedir. Etkili bir fon, fresh bir gökyüzü ve yine birkaç *renğin hakim olduğu* bir peyzaj görüntüsü gözlemlenmektedir (Şekil 6).

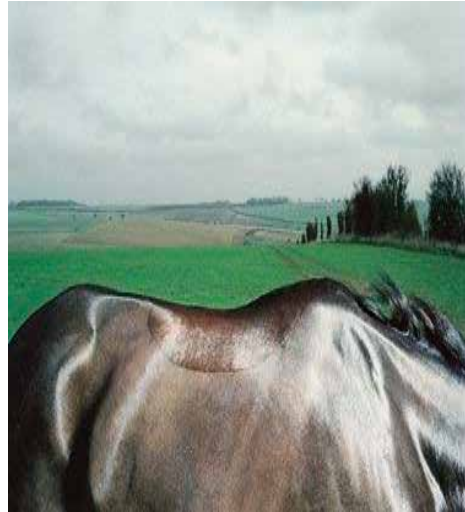
a)

b)

Şekil 6. 2005 doğa kategorisi- peyzaj alt kategorisi ödülleri; 2. Chad Ress , "Goal"(a), 3. George Lepp, "Namibian Pan"(b)

2006 yılının ilk fotoğrafları ise, "Horse landscape" adlı fotoğraflardan oluşmaktadır. At sırtından izlenen kırsal peyzaj görüntülerinde, doğanın kendi içindeki mükemmel uyumu gözlemlenmektedir (Şekil 7).

Şekil 7. 2006 güzel sanatlar kategorisi- peyzaj alt kategorisi, 1. Tim Flach, "Horse landscapes"

"Reveal 2" bir su peyzajı çalışmasıdır. Işık ve gölgenin ana unsur olduğu fotoğraflar siyah-beyaz niteliktedir. Su yüzeyini dik kesen, ufuk çizgisine doğru uzayan kütükler ve objeler görüntünün odağıdır (Şekil 8).

Şekil 8. 2006 güzel sanatlar kategorisi- peyzaj alt kategorisi 2. Michael Levin, "Reveal 2"

David Burdeny'in "Shorlines" adını verdiği çalışması da bir siyah-beyaz *su peyzajı* çalışması niteliğini göstermektedir (Şekil 9).

Şekil 9. 2006 doğa kategorisi- peyzaj alt kategorisi 1. David Burdeny , "Shorlines"

"Realm of endless stretch" tarımsal ve kırsal peyzajlardan oluşan bir seridir. Tarımsal parselasyondan oluşan peyzajlar, *renk harmonisi* ile görülmeye değer manzaralar sunmaktadır (Şekil 10).

Şekil 10. 2006 doğa kategorisi- peyzaj alt kategorisi 2. Yoong Wah (Alex) Wong, "Realm of endless stretch"

Josef Hoflehner, "Iceland" yine bir ışık çalışması niteliği göstermektedir. Siyah-beyaz görüntüler *ışık gösterilerini* yansıtmaktadır. Bu fotoğraflarda kutup bölgelerinde hava olayları sonucu meydana gelen bir doğa olayı olan, "Aurora australis" görülmektedir (Şekil 11).

Auroralar (kuzey/güney kutup ışıkları) gökyüzünde, özellikle kutup bölgelerinde gökyüzünde görülen, dünyanın mânyetik alanı ile güneşten gelen yüklü parçacıkların etkileşimi sonucu ortaya çıkan doğal ışımalarıdır (Stern, 2002). Bu olay bilim adamları kadar, fotoğrafçıların çok zaman dikkatini çekmiş ve değerlendirmişlerdir.

Şekil 11. 2006 doğa kategorisi- peyzaj alt kategorisi 3. Josef Hoflehner, "Iceland"

Yvonne de Rosa, "afterdark", bir karanlık çalışmasıdır. Bazı fotoğraflarda; ay ışığı ve ona uzanan yollar kullanılmıştır. Bir görüntüde; bir yerel yapının avlusuna düşmüş ay ışığı görülmektedir. Fotoğrafların ortak özelliğinin, *karanlıktaki ışığın etkisi ve sadelik* olduğu gözlemlenebilmektedir(Şekil 12).

Şekil 12. 2007 güzel sanatlar kategorisi- peyzaj alt kategorisi,1. Yvonne de Rosa, "afterdark", Simon Harsent , "Woods" ve "Philly" adlı fotoğrafları aynı yıl 2. ve 3.'lük almıştır. Tamamen doğal ışığın yansıdığı fotoğraflarda, net yansımaların varlığını görülmektedir. "Gece ve gündüz" etkisi öne çıkmaktadır. Gece fotoğrafı daha çok *gizem*, gündüz fotoğrafı *canlılık ve çeşitlilik* sergilemektedir(Şekil 13).

Şekil 13. 2007 güzel sanatlar kategorisi- peyzaj alt kategorisi; Simon Harsent, 2. "Woods", 3. "Philly"

"Antarctica"; *mavi-beyaz-yansıma ve ışık denklemdir*. Fotoğraflarda, buzulun soğuk yüzü ışık saçmıştır. Bulutlar *hareketi ve canlılığı* sunarken, buz kütlelerinin bir o kadar dinamik etki yarattığı görülmektedir (Şekil 14).

Şekil 14. 2007 doğa kategorisi- peyzaj alt kategorisi ödülleri 2. Sebastian Copeland, "Antarctica"

2008 yılı güzel sanatlar 1.'si Lionel HUG, "Vendée", daha önce analiz ettiğimiz fotoğraf tiplerinin bir benzerini sunmaktadır. Bu defa fotoğraflarda siyah-beyaz resmedilmiş ağaç sıraları, paralel yollar, doğal su yüzeyleri ve *tarımsal peyzaj* anlatılmaktadır. Ama asıl görsel etkiyi sağlayan faktörün *ışık* olduğu gözlemlenmektedir (Şekil 15).

Şekil 15. 2008 yılı güzel sanatlar 1.'si Lionel HUG, "Vendée",

"Niagara Falls" sudaki ışığı anlatan bir seri fotoğraftır. *Işık-gölge-hareket* anlatan fotoğraflar, olağan dışı görüntüler olarak algılanmaktadır. Ayrıca perspektif derinliğinin oldukça fazla olduğu görülmektedir. Kısık diyafram yüksek pozlanma zamanı, hem netlik ve detay olarak fotoğrafları zenginleştirmiş, hem de suyun hareketini çok iyi yakalamıştır (Şekil 16).

Şekil 16. 2008 yılı güzel sanatlar 2.'si Josef Hoflehner, "Niagara Falls"

Aynı yılın güzel sanatlar 3.'sü "The still Earth" kayalık görüntülerinden oluşmaktadır. Gökyüzüne uzanan jeolojik oluşumlarda bir tarih, bir varoluş hikayesi anlatılmaktadır ve zamana karşı dimdik durmaktadır. Işık ve gölge oyunları ile öne çıkan görüntülerin temel peyzaj özelliği ise; doğallığı öne çıkan etkileyici ve ihtişamlı unsurlardır (Şekil 17).

Şekil 17. 2008 yılı güzel sanatlar 3.'sü Mitch Dobrowner, "The Still Earth",

2008 yılında doğa kategorisinde 2. olan Steve Hone, "Spring Morning Wissahickon Woods", sabah güneşiyle beraber gelen büyüleyici bir ışık oyunu

anlatımıdır. Fotoğrafa bakıldığında oluşan ilk etkiler; karanlık ormanda hayatın başladığı an, canlı unsurlar, ağaçların arkasına saklanmış sincaplar, gizemlerdir. Aynı yıl 3. olan Garth Lenz, "Wetland", bir hava fotoğrafıdır. Sanatçı bütün ekolojisi ile bir sulak alan peyzajını fotoğraflamıştır. Doğanın şekillendirdiği *amorf çizgiler* ve *renk* tonu geçişinin, fotoğrafın kalite unsurları olduğu görülmektedir (Şekil 18).

Şekil 18. 2008 yılında doğa kategorisinde 2. Steve Hone, "Spring Morning Wissahickon Woods" ve 3. Garth Lenz, "Wetland"

Sonuç

Tüm bu alanlarda çekilen fotoğrafın orijinalliği değil, yarattığı etkinin düzeyi ve değeri önemlidir. Amaç kullanıcıyı/izleyiciyi/müşteriyi yönlendirmek, en üst düzeyde dikkati çekmektir. Fotoğrafların geneline bakıldığında; hepsi farklı peyzaj tiplerini temsil etmektedir. Ağırlıklı olarak doğal peyzajların izlendiği görüntülerde, kültürel peyzajlarda doğal özellikleri ön plana çıkarılarak kullanılmıştır. Görüntülerde kullanılan ve öne çıkan *peyzaj parametreleri* - *peyzaj tipleri* eşleşmeleri Çizelge 1'deki gibi ortaya çıkmıştır.

Çizelge 1. Fotoğraflarda kullanılan Baskın Peyzaj Parametreleri-Peyzaj Tipi eşleşmeleri

Fotoğraf	Baskın Parametresi	Peyzaj	Peyzaj Tipi
J. Bennett Fitts, "Golf"	Işık ve vurgu		Kültürel peyzaj / Golf Sahası
J. Michael Sullivan, "IR-Land Study #38"	İlginçlik, renk harmonisi, uyum		Kültürel peyzaj / Tarımsal Peyzaj
Joe Bell, "Mesquite"	Renk ve ışık		Doğal Peyzaj / Çöl peyzajı
Joe Bell, "Ibex"	Renk ve ışık		Doğal Peyzaj / Çöl peyzajı
Alan Geller, "Angle of Repose"	Renk ve ışık		Doğal Peyzaj / Çöl peyzajı
Tim Simmons, "Intervention"	Işık		Doğal ve Kültürel Peyzaj / Yol peyzajı
John Huet, "Road Trip"	Renk hâkimiyeti		Kültürel Peyzaj / Yol peyzajı-Tarımsal peyzaj
Chad Ress, "Goal"	Işık		Kültürel Peyzaj / Futbol sahası
George Lepp, "Namibian Pan"	Renk		Doğal Peyzaj / Çöl peyzajı
Tim Flach, "Horse"	Uyum ve doğallık		Doğal Peyzaj

landscapes"		
Michael Levin, "Reveal 2"	Işık ve gölge	Doğal Peyzaj/Su peyzajı
David Burdeny, "Shorlines"	Işık ve gölge	Doğal Peyzaj/Su peyzajı
Yoong Wah (Alex) Wong, "Realm of endless stretch"	Renk	Kültürel peyzaj / Tarımsal peyzaj
Josef Hoflehner, "Iceland"	Işık	Doğal Peyzaj
Yvonne de Rosa, "afterdark"	Işık ve sadelik	Kültürel Peyzaj / Yol peyzajı
Simon Harsent, "Woods", "Philly"	Gizem, canlılık ve çeşitlilik	Doğal ve Kültürel peyzaj / Yol peyzajı-Orman peyzajı
Sebastian Copeland, "Antarctica"	Yansıma, hareketlilik ve canlılık	Doğal Peyzaj / Buzul peyzajı
Lionel HUG, "Vendée"	Işık	Kültürel Peyzaj / Tarımsal peyzaj
Josef Hoflehner, "Niagara Falls"	Işık, gölge ve hareket	Doğal Peyzaj / Su peyzajı
Mitch Dobrowner, "The Still Earth"	Etkileycilik ve ihtişam	Doğal Peyzaj / Jeolojik Peyzaj
Steve Hone, "Spring Morning Wissahickon Woods"	Işık ve renk	Doğal Peyzaj / Orman peyzajı
Garth Lenz, "Wetland"	Renk	Doğal Peyzaj / Sulak alan Peyzajı

Görüntülerde öne çıkan peyzaj tipleri ise; tarımsal peyzaj, yol peyzajı, çöl peyzajı, su peyzajı, buzul peyzajı, golf ve futbol sahası gibi geniş çim alanlardır. Bu peyzajların tümü net ve algısı kolay, renklerin uyumlu ve canlı olduğu, fon etkisinin güçlü olduğu, büyük ölçülü dinamik peyzajlardır. Aynı zamanda doğal ya da doğal algılanan niteliklere sahip oldukları görülmektedir.

Öyle görünmektedir ki; iyi fotoğrafın temel ögesi doğru ışıktır. Nitekim, fotoğraf kelimesi yunanca "photo" (ışık) ve latince "graph" (iz bırakmak) sözcükleri birleştirilerek türetilmiştir. Kelime anlamı ışık yardımıyla iz bırakmaktır. Görüntüdeki peyzajları etkili kılan büyük ölçüde ışık ögesi olmuştur. Özellikle kentsel mekanda yapılan düzenlemelerde ışık; yükseklik, ölçü, yön ve renk olarak doğru tanzim edilmelidir. Tasarımın değerine değer katmakta, ideal yaşam ortamının görsel kalitesine katkı sağlamaktadır.

Renk, ışık unsurunun ardından gelen ikincil unsurdur. Etkili peyzajlar doğal renk geçişlerinin, doğru kontrastların yakalandığı peyzajlar olarak ortaya çıkmaktadır. Görüntülerde doğadaki pastel tonlar, bir rengin tonlamaları vurgulanmıştır. Tasarımlarda çok renk ya da suni renk kullanımından çok doğal, uyumlu az sayıda renk kullanımı başarılı sonuçlara götürmektedir.

Doğallık peyzajın görsel kalitesine katkı sağlayan en direkt parametredir. Yapay çevrelerde boğulan günümüz kent insanı, doğal veya doğal olmasa bile doğala en yakın olanı tercih etmektedir. Kentsel çevrelerde, doğal unsurların etkili

kullanıldığı tasarımların, insana fizyolojik ve psikolojik anlamda hizmet edeceği yadsınamaz bir gerçektir.

Uyum parametresi de öne çıkan bir parametredir. Ölçü, biçim, renk ve doku uyumu, estetik tasarımın temelini oluşturan faktörlerdendir. Tasarımlarda bunlardan birinin etkinliği sağlanmalıdır. Gözü yormayan, doğal dinamiklere aykırı olmayan uyumu yakalamak, rahatsız edici aykırılıklardan kaçınmak gereklidir.

Gizem unsuru peyzajın çekiciliğini ve davetkârlığını artırmaktadır. Mekânda saklılıklar, sürprizler yakalanmalı, zaman zaman öne çıkarılmalıdır. Canlılık ve çeşitlilik, doğada var olduğu düzeyiyle ideal ve ölçülüdür. Dozunu kaçırmadan ve dinamizmi de kaybetmeden tasarımlarda yer verilmelidir.

Bütün bunların ışığında ortaya çıkan; doğal peyzajlar aynı zamanda fotoğraf ve seyir kalitesi yüksek peyzajlardır. Sanatçıların fotoğraflara aktardığı peyzajlar, doğada insanın ‘güzel’ olarak algıladığı ve peyzaj değerlendirmelerinde (barındırdıkları peyzaj özellikleri dolayısıyla) yüksek puan alan görüntülerden farklı değildir. Sanatçı kullandığı tekniklerle, bu peyzajları peyzaj özellikleri açısından daha da kuvvetli hale getirmektedir. Fotoğrafları doğru gözlemleyen ve zamanının bir bölümünü bunun için kullanan peyzaj mimarlarının, tasarımlarında bu bakış açısının faydasını göreceği bir gerçektir.

KAYNAKÇA

Anonim. (2011).

<http://www.photoawards.com/en/Pages/Gallery/reportPRO.php?comp=4&S1=L IST+WINNERS>.

Becker, K. (2001). *Photography as a Medium*. International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences. 11395-11402.

Clay, G.R. and Daniel T.C.(2000). “Scenic landscape assessment: the effects of land management jurisdiction on public perception of scenic beauty”. *Landscape and Urban Planning*, volume 49, 1–13.

Coşkun, S. Yıldız, Ö.ve Yazıcı, A. (2010). “Psikiyatrik Rehabilitasyonda Fotoğrafın Kullanımı”. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*, 1 (3), 121-127.

Daniel, T.C. (2001). “Whither scenic beauty? Visual landscape quality assessment in the 21st century”. *Landscape and Urban Planning*, volume 54, Issues 1-4, 267-281.

Daniel, T.C. Boster, R.S. (1976). “Measuring landscape aesthetics: the scenic beauty estimation method”. *USDA forest service research*,167.

Dubois, W.W. (2007).“Architectural Photography”. *The Focal Encyclopedia of Photography* (Fourth Edition), 325-326.

Fry, G. Tveit, M.S. Ode, A. Velarde, M.D. (2009). “The ecology of visual landscapes: Exploring the conceptual common ground of visual and ecological landscape indicators”. *Ecological Indicators*, 9, 933-947.

- Ikemi, M. (2005). "The effects of mystery on preference for residential façades". *Journal of Environmental Psychology*, 25, 167-173.
- Kanburoğlu, Ö. (2010). *A'dan Z'ye Fotoğraf*. İstanbul: Say Yayınları.
- Kinsman, T. (2007). "Technical Photography". *The Focal Encyclopedia of Photography* (Fourth Edition). 620-622.
- Koç, N. ve Şahin, Ş. (1999). *Kırsal peyzaj planlaması*. Yayın No: 1509(463). Ankara: Ankara üniversitesi Ziraat Fakültesi.
- Langford, M. Fox, A. Smith R. S. (2010). "What is photography?" *Langford's Basic Photography*, Chapter 1, (Ninth edition). 1-30.
- Malin, D. (2007). "Night-Time and Twilight Photography". *The Focal Encyclopedia of Photography*, (Fourth Edition), 577-580.
- Ostrow S. (2007). "Photography, Fine Art Photography, and the Visual Arts: 1900–2001." *The Concise Focal Encyclopedia of Photography*, 61-71.
- Özhancı, E., Yılmaz, H., Yılmaz, S. (2012). Perception of Seasonal Change in Plant Designs by University Students. *Architectoni.ca*, 1(1), 23-31.
- Stern, D. P. (2002). *Secrets of the Polar Aurora*,
<http://www.phy6.org/Education/aurora.htm>. Erişim tarihi: 30.01.2012.
- Tahvanainen, L. Tyrvainen, L. Ihalainen M. Vuorela, N. Kolehmainen, O. (2001). "Forestmanagement and public perceptions -visual versus verbal information." *Landscape and Urban Planning*, 53, 53-70.
- Tempesta, T. (2010). "The perception of agrarian historical landscapes: A study of the Veneto plain in Italy". *Landscape and Urban Planning*, 97, 258–272.
- Tress, B. Tress, G. Fry, G. (2005). "Integrative studies on rural landscapes: policy expectations and research practice." *Landscape and Urban Planning*, 70, 177–191.
- Tress, G. Tress, B. Fry, G. (2007). "Analysis of the barriers to integration in landscape research projects". *Land Use Policy*, 24, 374–386.

AN ANALYTICAL APPROACH TO AWARDED LANDSCAPE PHOTOGRAPHS

Abstract: Different landscape types refer to different elements and values. Landscape does not only include ecological, sociological and economic values, but also visual and aesthetic values. The issue of visual landscape quality is within perception studies. This article approaches this subject from a different perspective, and focuses on the visual quality of the landscape that reflected in the photos.

Photography is a significant data for science and art, and sometimes a means of marketing used by numerous industries. Photography, which is universal branch of art, is a field of occupation for a great number of professional or amateur people. For this reason, a lot of international photography contests are held. International Photography Awards (IPA) is

an organization in which international photographs are evaluated and rated. One of the categories in this contest is the nature and fine arts category. The material for nature photographs is generally landscape, especially natural landscape or its close imitation. Contest awards are given by a jury consisting of curators, editors, directors, and art collectors. In a word, the evaluation is carried out being based on a set of technical and aesthetical principles, by experts and artists at the same time. In this study, the photographs, which were contestants and awarded in the professional category between the years 2004 and 2008, are discussed. The selection of photos was made by the expert group. The photographs were awarded in landscape category, which is below fine arts and nature. The study examines the way in which the features, which make these photographs different and admired, shape the future of landscape studies.

Key Words: Landscape, Photograph, Visual Landscape.